

Nauka dla przyrody - cenna inicjatywa naukowców

„Nauka dla przyrody” to inicjatywa naukowców z kilkunastu uniwersytetów i instytutów Polskiej Akademii Nauk, którzy spotkali się w dniach 10-11 grudnia na Uniwersytecie Warszawskim. Będzie forum merytorycznej dyskusji o stanie i metodach ochrony przyrody w Polsce.

„Nauka dla przyrody” to inicjatywa naukowców z kilkunastu uniwersytetów i instytutów Polskiej Akademii Nauk, którzy spotkali się w dniach 10-11 grudnia na Uniwersytecie Warszawskim. Będzie ona forum merytorycznej dyskusji o stanie i metodach ochrony przyrody w Polsce. Do tej pory opinie i rekomendacje w tych kwestiach wydawane były niezależnie przez poszczególne instytucje i badacze. Choć były one przygotowywane z dbałością o naukową poprawność, ich siła i słyszalność słaby przez ich rozproszenie.

Ochrona przyrody od dawna nie ma wysokiego priorytetu dla administracji państwowej w Polsce. Od 2001 roku nie powstał żaden nowy park narodowy, a istniejące projekty nowych parków są zamrożone. Kolejne rządy nie respektowały w pełni zapisów dyrektyw przyrodniczych UE oraz międzynarodowych konwencji i porozumień. Obecnie jednak polska przyroda jest szczególnie zagrożona. Świadczą o tym ostatnie decyzje i plany Ministerstwa Środowiska oraz projekty zmian ustaw, prowadzące m.in. do:

- upolitycznienia lub całkowitego wstrzymania finansowania ochrony przyrody;
- pozbawienia wielu profesjonalnych organizacji pozarządowych prawa do formalnego uczestniczenia w postępowaniach dotyczących ochrony przyrody i środowiska;
- osłabienia systemu ocen oddziaływania na środowisko;
- stopniowej likwidacji kontroli organów ochrony przyrody nad działalnością Lasów Państwowych;
- postępującej dewastacji ekosystemów rzek i jezior poprzez działania ignorujące nie tylko aspekty przyrodnicze i dobre praktyki gospodarki wodnej, ale i racjonalne przesłanki ekonomiczne.

Jednym z pierwszych działań podjętych przez obecne Ministerstwo Środowiska było zniesienie kadencyjności Państwowej Rady Ochrony Przyrody i pozbawione merytorycznych podstaw odwołanie większości jej dotychczasowych członków. Odwołano również wielu dyrektorów regionalnych dyrekcji ochrony środowiska i parków narodowych. Ponadto podjęto szereg kontrowersyjnych decyzji dotyczących ochrony jednego z najcenniejszych obszarów leśnych w Polsce - Puszczy Białowieskiej, co spotkało się z szeroką krytyką m.in. UNESCO i Unii Europejskiej.

Do wiadomości publicznej przedostały się także projekty nowelizacji ustaw dotyczących organizacji systemu ochrony przyrody. Sugerują one np. znaczące ograniczenie możliwości działania społecznych ruchów na rzecz ochrony przyrody (m.in. przez sankcje wymierzone w osoby, których działanie zostanie uznane za „nieuzasadnione”) oraz zlikwidowanie stosunkowo dobrze działającego systemu decyzyjnego, opartego na Generalnej i regionalnych dyrekcjach ochrony środowiska.

„W takiej rzeczywistości apolityczny głos naukowców, nie rozróżniający »lewej« i »prawej« strony sceny politycznej, staje się niezwykle istotny”, mówi dr Szymon Drobniak z Uniwersytetu Jagiellońskiego, jeden z inicjatorów ruchu „Nauka dla przyrody”. „Będziemy m.in. proponować nowe oraz komentować prowadzone i planowane działania, mające istotny wpływ na polską przyrodę, niezależnie od tego, kto będzie je podejmował”.

Naukowcy z różnych polskich uczelni i instytucji naukowych stają w obronie zagrożonej polskiej przyrody. Podkreślają, że to nasz narodowy skarb i dziedzictwo, że powinna być zachowana i chroniona nie mniej niż skarby historii i kultury. Chcą zaktywizować środowisko naukowe do jeszcze ściślejszej współpracy z organizacjami pozarządowymi. Jeszcze niedawno pomyślałbym, że snię, a to się dzieje naprawdę. To jeden z niespodziewanych, a jakże miłych efektów dotychczasowych i planowanych działań Ministerstwa Środowiska

dodaje prof. Piotr Skubała z Uniwersytetu Śląskiego.

W razie jakichkolwiek pytań, zapraszamy do kontaktu z koordynatorami spotkania:

- dr. Szymonem Drobnikiem, szymek.drobnik@uj.edu.pl, 784 149 736, Uniwersytet Jagielloński w Krakowie
- dr. Andrzejem Mikulskim, a.mikulski@uw.edu.pl, 605 556 196, Uniwersytet Warszawski
- dr Zofią Prokop, z.m.prokop@googlemail.com, 888 841 903, Uniwersytet Jagielloński w Krakowie

W spotkaniu wzięli udział:

- dr hab. Przemysław Chylarecki Muzeum i Instytut Zoologii PAN
- dr Szymon Drobnik Uniwersytet Jagielloński
- prof. dr hab. Małgorzata Grodzińska-Jurczak Uniwersytet Jagielloński
- dr Łukasz Kaczmarek Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu
- dr Agnieszka Kloch Uniwersytet Warszawski
- dr hab. Paweł Koperski Uniwersytet Warszawski
- dr hab. Wiktor Kotowski Uniwersytet Warszawski
- dr hab. Paulina Kramarz Uniwersytet Jagielloński
- dr Marta Kras Uniwersytet Gdański
- dr Anna Kujawa Instytut Środowiska Rolniczego i Leśnego PAN
- dr hab. Krzysztof Kujawa Instytut Środowiska Rolniczego i Leśnego PAN
- dr Andrzej Mikulski Uniwersytet Warszawski mgr Ewa Narożniak Uniwersytet Warszawski
- dr Krzysztof Niedziałkowski Instytut Filozofii i Socjologii PAN
- dr hab. Anna Orczewska Uniwersytet Śląski
- mgr Alicja Pawelec Uniwersytet Warszawski
- dr Barbara Pietrzak Uniwersytet Warszawski
- prof. dr hab. Joanna Pijanowska Uniwersytet Warszawski
- dr Zofia Prokop Uniwersytet Jagielloński
- mgr Marcin Rechciński Uniwersytet Jagielloński
- mgr Magdalena Rusiłowicz Uniwersytet Warszawski
- dr Michał Skóra Oddział Morski PTH
- prof. dr hab. Piotr Skubała Uniwersytet Śląski
- dr hab. Marta Szulkin CeNT, Uniwersytet Warszawski
- dr Piotr Tykarski Uniwersytet Warszawski
- dr hab. Józef Wiktor Instytut Oceanologii PAN
- dr hab. Karol Zub Instytut Biologii Ssaków PAN
- dr hab. Marcin Zych Uniwersytet Warszawski
- dr hab. Roman Żurek Instytut Ochrony Przyrody PAN